

راهنمای انتخاب رشته

با نگاه به شرایط بازار کار

شهریور ۱۴۰۴

انتخاب رشته و دانشگاه مثل انتخاب زمین برای کشاورزی است. اگر کشاورز در دل کویر بذر بپاشد، حتی اگر هر روز سخت کار کند، محصول زیادی به دست نمی‌آورد. اما همان بذر در خاک حاصلخیز، با زحمت کمتر هم باعث پُربار می‌سازد. آینده شغلی هم همین‌طور است، تلاش لازم است، اما انتخاب درست رشته و دانشگاه می‌تواند نتیجه تلاش شما را چند برابر کند.

روش استفاده از این گزارش برای انتخاب رشته

3

در صفحه بعد، می‌توانید **وضعیت رشته** مورد نظرتان را در **دانشگاه‌های مختلف** ببینید. با توجه به رتبه می‌توانید تصمیم بگیرید که برای قبولی در کدام دانشگاه‌ها شانس بالایی دارید.

۲

در این صفحه، اطلاعات زیادی راجع به رشتہ مورد نظرتان هست - مهمترین اطلاعاتی که باید به آن‌ها دقت کنید، دو کادر بالای صفحه، سمت راست است: **میزان رضایت فارغ‌التحصیلان و میزان حقوق فارغ‌التحصیلان** در سه سال اول پس از فارغ‌التحصیلی.

برای داشتن یک تصویر کلی و مقایسه وضعيت رشته‌ها و دانشگاه‌ها نسبت به هم، به صفحات رتبه‌بندی رشته‌ها (صفحه ۲۱ تا ۲۵) و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها (صفحه ۱۱۸ تا ۱۲۱) مراجعه کنید.

دانشگاه‌ها هم مثل رشته‌ها بر اساس معیارهای شده‌اند. در دو کادر بالای سمت راست صفحه، نمایش داده شده است: **میزان رضایت و حقوق**. در سال‌های ابتدایی بس از فراغت از تحصیل.

رشته مورد نظرتان را از فهرست (صفحه بعد) انتخاب و روی آن کلیک کنید.

برای دیدن اطلاعات بیشتر راجع به دانشگاه مورد نظرتان، به صفحه فهرست برگردید و روی اسم دانشگاه مورد نظرتان کلک کنید.

مقدمه مدیران

گزارش در یک نگاه

◀ ۹

◀ ۱۰

فصل اول: رضایت تحصیلی و بازار کار

فصل دوم: راهنمای انتخاب رشته

◀ ۱۲

◀ ۳۴

رشته‌های مرتبط با گروه ریاضی

◀ ۴۵

مهندسی مواد و متالورژی

◀ ۹۲

مهندسی عمران / مهندسی راه آهن

◀ ۷۳

کامپیوتر / فناوری اطلاعات

◀ ۹۶

اقتصاد

◀ ۷۷

مهندسی شیمی / پلیمر

◀ ۵۱

مهندسی صنایع

◀ ۹۹

مهندسی نفت

◀ ۸۲

مهندسی هوافضا

◀ ۵۵

مهندسی برق

◀ ۱۰۱

مهندسی پزشکی

◀ ۸۴

مهندسی معدن / زمین شناسی

◀ ۶۱

مهندسی مکانیک

◀ ۱۰۳

فیزیک

◀ ۸۶

مهندسی معماری

◀ ۶۶

مدیریت مالی / حسابداری

◀ ۱۰۶

ریاضی و آمار

◀ ۸۸

شیمی

◀ ۶۹

مدیریت کسب و کار

رشته‌های مرتبط با گروه انسانی

◀ ۱۰۹

◀ ۱۳۷

تربیت بدی

◀ ۱۲۵

روانشناسی

◀ ۱۱۰

مدیریت مالی / حسابداری

◀ ۱۳۹

تاریخ / باستان‌شناسی

◀ ۱۲۹

علوم سیاسی

◀ ۱۱۳

مدیریت / کسب‌وکار

◀ ۱۴۱

جغرافیا

◀ ۱۳۱

علوم تربیتی

◀ ۱۱۷

اقتصاد

◀ ۱۳۳

فلسفه / الهیات و معارف

◀ ۱۲۰

حقوق

◀ ۱۳۵

علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی

◀ ۱۲۳

روابط عمومی

◀ ۱۴۴

راهنمای انتخاب دانشگاه

◀ ۱۵۸

دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی

◀ ۱۵۵

دانشگاه علم و صنعت ایران

◀ ۱۵۲

دانشگاه صنعتی شریف

◀ ۱۵۹

دانشگاه صنعتی اصفهان

◀ ۱۵۶

دانشگاه شهید بهشتی تهران

◀ ۱۵۳

دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی‌تکنیک)

◀ ۱۶۰

دانشگاه الزهرا (س) تهران

◀ ۱۵۷

دانشگاه علامه طباطبائی تهران

◀ ۱۵۴

دانشگاه تهران

◀ ۱۸۱	دانشگاه شهید چمران اهواز	◀ ۱۷۶	دانشگاه صنعتی همدان	◀ ۱۶۱	دانشگاه خوارزمی تهران
◀ ۱۸۲	دانشگاه دامغان	◀ ۱۷۲	دانشگاه صنعتی شاهروود	◀ ۱۶۲	دانشگاه شیراز
◀ ۱۸۳	دانشگاه صنعتی سهند تبریز	◀ ۱۷۳	دانشگاه صنعتی قم	◀ ۱۶۳	دانشگاه تبریز
◀ ۱۸۴	دانشگاه شهید مدنی تبریز	◀ ۱۷۴	دانشگاه بینالمللی امام خمینی (ره)- قزوین	◀ ۱۶۴	دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل
◀ ۱۸۵	دانشگاه اراک	◀ ۱۷۵	دانشگاه کاشان	◀ ۱۶۵	دانشگاه شاهد تهران
◀ ۱۸۶	دانشگاه رازی کرمانشاه	◀ ۱۷۶	دانشگاه ارومیه	◀ ۱۶۶	دانشگاه مازندران
◀ ۱۸۷	دانشگاه کردستان	◀ ۱۷۷	دانشگاه زنجان	◀ ۱۶۷	دانشگاه خلیج فارس
◀ ۱۸۸	دانشگاه شهر کرد	◀ ۱۷۸	دانشگاه گیلان	◀ ۱۶۸	دانشگاه فردوسی مشهد
◀ ۱۸۹	دانشگاه صنعتی اراک	◀ ۱۷۹	دانشگاه قم	◀ ۱۶۹	دانشگاه اصفهان
◀ ۱۹۰	دانشگاه حکیم سبزواری	◀ ۱۸۰	دانشگاه سمنان	◀ ۱۷۰	دانشگاه یزد

◀ ۱۹۳

دانشگاه ملایر

◀ ۱۹۲

دانشگاه بیرجند

◀ ۱۹۱

دانشگاه لرستان

◀ ۱۹۵

فصل چهارم: منابع و روش شناسی

مقدمه مدیران

وقتی از افراد ناراضی پرسیدیم که اگر به عقب بازگردند چه انتخاب متفاوتی می‌کنند، اغلب به دنبال رشته‌ای بودند که به نظرشان شرایط کاری بهتری برایشان ایجاد می‌کرد.

در همین راستا، با تحلیل داده‌های بیش از ۵۰۰ هزار رزومه و برگزاری نظرسنجی‌های متعدد، تلاش کردیم راهنمایی تهیه کنیم تا با تکیه بر داده‌های معتبر به دانشآموzan در تصمیم پرابهای انتخاب رشته کمک کنیم. می‌دانیم که نسخه اول این گزارش که در دست دارید خالی از اشتباہ و ایراد نیست، ولی این مسئله را مهم‌تر و تاثیر آن بر آینده مخاطبین این گزارش را بزرگ‌تر از آن دیدیم که فرصت انتشار گزارشی که شاید منجر به بحث و تبادل نظری مفید گردد را از دست دهیم. از اهالی رسانه، کارشناسان و صاحب‌نظران بازار کار، حوزه منابع انسانی و آموزش و همچنین از همه شاغلین و دلسوزان ایران دعوت می‌کنیم مطالب این گزارش را بخوانند، مشفقاته نقد کنند و چنانچه می‌توانند با ارائه راهکار به ما کمک کنند تا در سال‌های آینده نسخه‌های دقیق‌تری از این گزارش را منتشر کنیم. پیش‌بایش از اینکه با به اشتراک‌گذاری این گزارش کمک می‌کنید این اطلاعات به دست افرادی که به آن نیاز دارند برسد متشرکیم.

ما عمیقاً باور داریم که هر کسی لایق یک شغل خوب است - امیدواریم این گزارش گامی کوچک در تحقق روایی «شغل خوب برای همه» باشد.

انتخاب رشته دانشگاهی، اولین و شاید مهم‌ترین گام در تعیین مسیر شغلی است. متأسفانه نظام آموزشی ایران دانشآموzan را وادر می‌کند تا در سنین پایین، چنین انتخاب مهمی را انجام دهند. از آن دردناک‌تر اینکه سیستمی که فشار زیادی به دانشآموzan و خانواده آن‌ها وارد می‌کند تا با تمرکز بر یادگیری نکاتی بعضی نامریوط، رتبه کنکور خود را بهبود دهند، هنگام گرفتن تصمیم مهم انتخاب رشته آن‌ها را رها می‌کند. دانشآموzan هم به ناچار یا با اتکا به تجربه و دانش محدود اطرافیان‌شان رشته انتخاب می‌کنند یا به مشاوران آموزشی پناه می‌برند که براساس رتبه پذیرفته‌شدگان سال قبل انتخاب رشته می‌کنند! برآیند این راه حل‌های نسنجیده منجر به شرایطی شده است که بیش از نیمی از **فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها از انتخاب خود ناراضی هستند**. مخصوصاً که تمرکز اصلی دانشگاه‌ها انتشار مقالات علمی است و هیچ انگیزه‌ای برای تربیت نیروی کار مناسب با نیازهای بازار کار کشور ندارند.

بیش از هر چیز تحت تاثیر وضعیت شغلی است؛ وقتی از افراد ناراضی دلیل عدم رضایت‌شان رو جویا می‌شویم اغلب به شرایط کار رشته یا دانشگاه خود اشاره می‌کنند. میزان رضایت از انتخاب تحصیلی به شکل معناداری در بین افراد شاغل (نسبت به غیرشاغلین)، در افراد با درآمد بالا (نسبت به افراد با درآمد پایین) و در میان افراد با شغل مرتبط با رشته تحصیلی (نسبت به شاغلین در حوزه های نامرتبط) بالاتر است.

گزارش در یک نگاه

۳۰

۳,۰۰۰

کد رشته بررسی شده

۸۰%

۴۰,۰۰۰

نظرسنجی انجام شده

★

۵۰۰,۰۰۰

رزومه بررسی و دسته بندی شده

بازار کار نامناسب؛ مهمترین دلیل نارضایتی
فارغ التحصیلان از انتخاب تحصیلی شان است.

۲

۶۰%

حدود **۶۰٪** فارغ التحصیلان از انتخاب تحصیلی خود
ناراضیاند.

۱

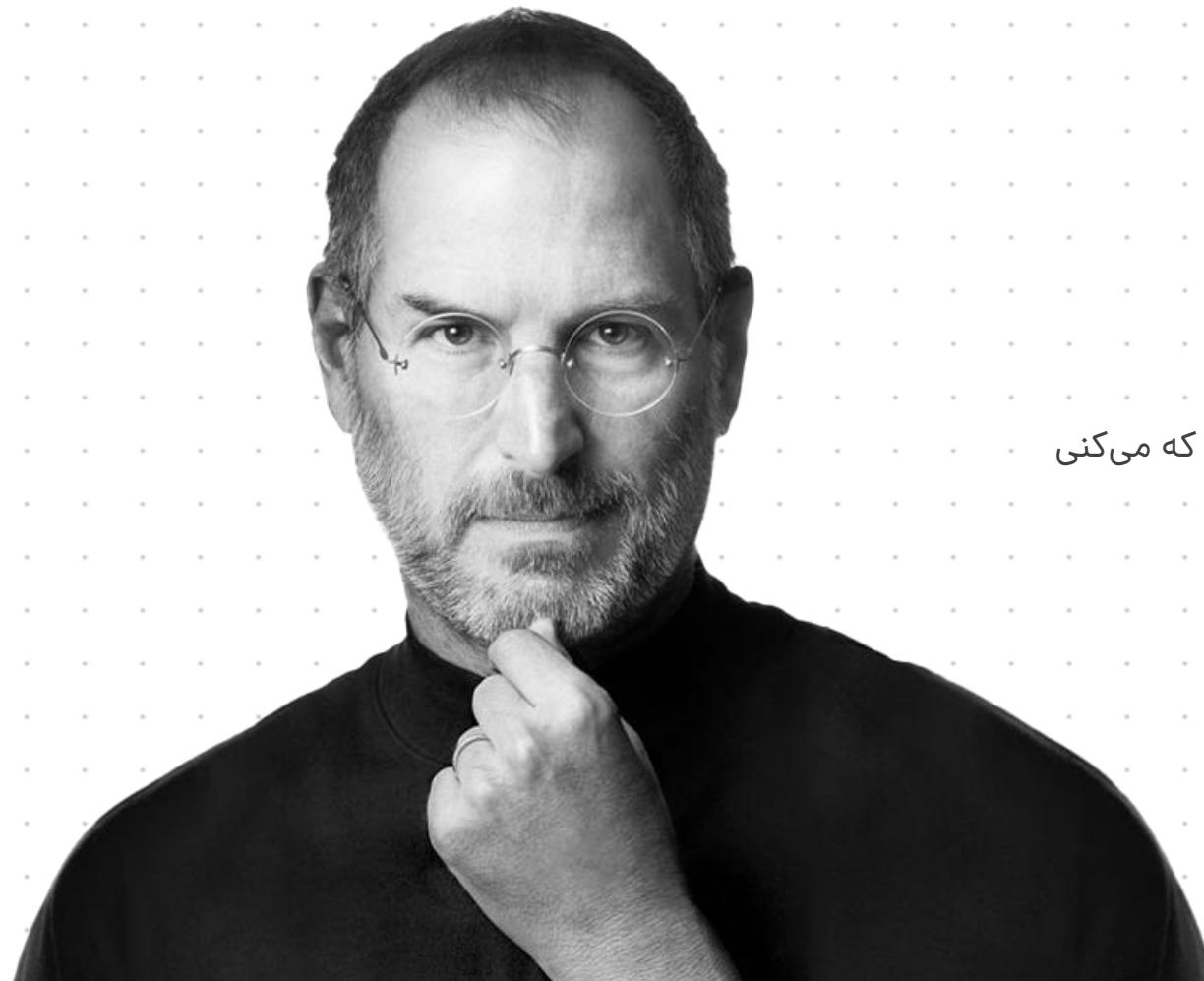
سه دانشگاه صنعتی شریف، تهران و امیرکبیر
راضی ترین فارغ التحصیلان را دارند.

۱۵

سه رشته کامپیوتر، مهندسی صنایع و مدیریت مالی /
حسابداری، **راضی ترین فارغ التحصیلان** را دارند.

۳

- استیو جابز

فقط وقتی می‌توان کارهای خارق‌العاده انجام داد که عاشق کاری باشی که می‌کنی

فصل اول

رضایت تحصیلی و بازار کار

۶۰٪ فارغ‌التحصيلان از رشته یا دانشگاه خود ناراضي هستند

تأثير درآمد بر رضايت

بازار کار و رضايت تحصيلي

ناراضيٽن تحصيلي

- با **افزايش حقوق ماهانه** رضايت از رشته تحصيلي و دانشگاه، به طور پيوسته زياد مى‌شود که حاکي از نقش پرزنگ درآمد افراد در رضايت آن‌ها از رشته تحصيلي است.

- با توجه به يافته‌های اين فصل به نظر مى‌رسد افرادی که در آستانه‌ی انتخاب رشته تحصيلي هستند، چه در انتخاب رشته و چه در انتخاب دانشگاه، بيسن از هر عامل ديگري، باید به **وضعيت اشتغال و درآمد فارغ‌التحصيلان** آن رشته/دانشگاه توجه کنند.

- نداشتن **شغل مرتبط با تحصيل** موجب ناراضيٽن از تحصيل مى‌شود به طوري‌که ناراضيٽن از تحصيلات دانشگاهی ميان افرادي که مشاغل نامربوط با تحصيلات دارند، **۲۰.۵ برابر بيشتر** از ساير افراد است.

- ميزان رضايت فارغ‌التحصيلان از انتخاب رشته‌ی خود، با فرصت‌های شغلی موجود برای آن رشته ارتباط مستقيم دارد. در رشته‌هایی که فرصت‌های شغلی فراوانی برای آن‌ها وجود دارد، فارغ‌التحصيلان نيز عموماً رضايت بالاين از انتخاب رشته‌ی خود دارند. اغلب فارغ‌التحصيلاني که از انتخاب رشته‌ی خود ناراضي‌اند، اگر به عقب برگردند يكی از رشته‌هایی را که به لحاظ بازار کار پرتفاضا هستند، انتخاب مى‌کنند.

- حدود **۶۰٪** از فارغ‌التحصيلان از انتخاب‌های تحصيلي خود ناراضي‌اند. به طور مشخص مهمترین دلائل ناراضيٽن ميان فارغ‌التحصيلان دلائل مرتبط با بازار کار است.

- «نبود فرصت‌های شغلی مناسب با درآمد کافی»**، خيلي بيشتر از «عدم تناسب با علائق و روحيات» عامل ناراضيٽن افراد از انتخاب رشته تحصili است. همچنین در مورد رضايت از دانشگاه، «عدم تسهيل ورود به بازار کار» در مقاييسه با «سطح علمي اساتيد»، «كيفيت دروس» و يا «عدم وجود امكانات رفاهي» عامل بسيار مهمتری‌است.

از هر ۱۰ فارغ‌التحصیل، ۶ نفر از رشته یا دانشگاه خود ناراضی هستند و چند سال از بهترین سال‌های زندگی‌شان را در مسیری گذرانده‌اند که نتیجه مورد توقع‌شان را نداشته است

رضايت افراد از انتخاب رشته و دانشگاه،

% از فارغ‌التحصیلان

مجموع	آيا از انتخاب رشته خود راضی هستید؟		آيا از انتخاب دانشگاه خود راضی هستید؟
	خیر	بله	
۵۸%	۱۸%	۴۰%	بله <
۴۲%	۲۴%	۱۸%	خیر >
۱۰۰%	۴۳%	۵۷%	مجموع

- به طور متوسط از هر ۱۰ نفر، تنها ۴ نفر از انتخاب تحصیلی خود (هم رشته و هم دانشگاه) راضی هستند.

- ۲۵٪ از فارغ‌التحصیلان هم از انتخاب رشته خود ناراضی بودند و هم از انتخاب دانشگاه. یعنی از هر چهار نفری که تحصیلات دانشگاهی دارند، یک نفر نارضایتی کامل از تحصیلات خود دارد.

- این سطح از نارضایتی نشان می‌دهد که روش‌های انتخاب رشته در میان دانشآموزان نیاز به بازنگری دارد.

۱۴۰۱۴-۱۴۰۱۴ نظرسنجی افزایش حقوق جابویژن

اصلی‌ترین دلیل میزان بالای نارضایتی تحصیلی، همسو نبودن انتخاب‌های تحصیلی با بازار کار است

ما برای پیدا کردن دلایل نارضایتی افراد از تحصیل و یافتن انتظارات‌شان، پنج سناریو زیر را بررسی کردیم:
(جزئیات این سناریوها در صفحات بعدی آمده‌اند)

از افراد دلیل نارضایتی از تحصیل را پرسیدیم و پاسخ اصلی، «**نبود بازار کار**» برای رشته و «**عدم تسهیل ورود به بازار کار**» توسط دانشگاه بود.

۱

از افراد در وضعیت‌های مختلف شغلی رضایت از تحصیل را پرسیدیم و دیدیم که افراد بیکار رضایت کمتری از افراد شاغل دارند.

۲

از افراد پرسیدیم که آیا اشتغال‌شان با تحصیل مرتبط است یا خیر. افرادی که به دلیل نبود بازار کار مناسب در رشته‌شان مجبور به فعالیت در رشته دیگری بودند، نارضایتی بیشتری داشتند.

۳

از افراد درآمدشان را پرسیدیم و متوجه شدیم با افزایش درآمد، رضایت از تحصیل بیشتر می‌شود.

۴

از افرادی که از تحصیل‌شان ناراضی بودند پرسیدیم که اگر به گذشته برگردند چه رشته‌ای انتخاب می‌کنند و دیدیم که اغلب، رشته‌ای با بازار کار مناسب را انتخاب می‌کنند.

۵

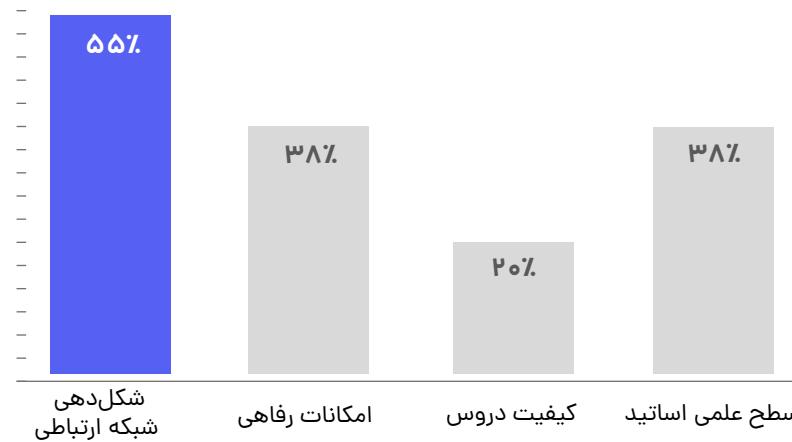
از تحلیل موارد فوق اینطور به نظر می‌رسد که:

«برای رسیدن به رضایت بلند مدت از انتخاب رشته، انتخاب رشته باید با نگاه بلند مدت و منطبق با **نیازهای بازار کار** باشد. انتظار اصلی افراد از تحصیل این است که مهارت‌های لازم برای **ورود به بازار کار** را کسب کنند و **ورودشان به بازار کار** راحت‌تر شود.»

۱- «نبود بازار کار برای رشته» و «عدم تسهیل ورود به بازار کار توسط دانشگاه»، از نظر فارغ‌التحصیلان، مهم‌ترین دلایل نارضایتی از تحصیل هستند

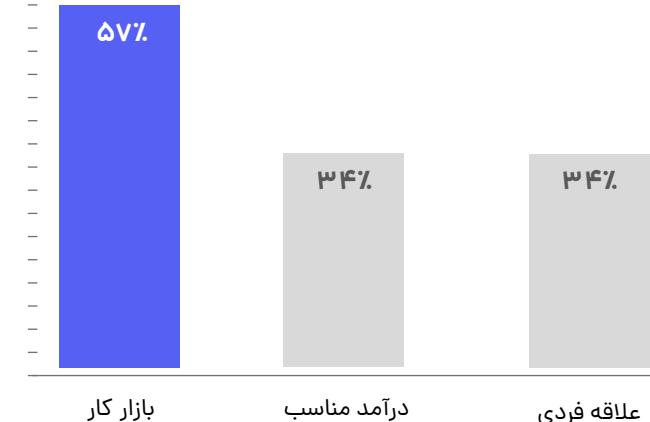
دلایل نارضایتی از دانشگاه^۱

% از افراد ناراضی از دانشگاه*

دلایل نارضایتی از رشته^۱

% از افراد ناراضی از رشته*

- اهمیت «کیفیت دروس ارائه شده»، کمتر از نصف اهمیت «امکان شکل‌دهی شبکه ارتباطی مناسب برای ورود به بازار کار و پیشرفت» است

- «نبود بازار کار خوب» دلیل اصلی نارضایتی از رشته است
- «نبود بازار کار خوب» در مقایسه با «علاقة فردی» تاثیر بیشتری بر نارضایتی تحصيلي دارد

۱- نظرسنجی افزایش حقوق جا و بیژن ۱۴۰۴

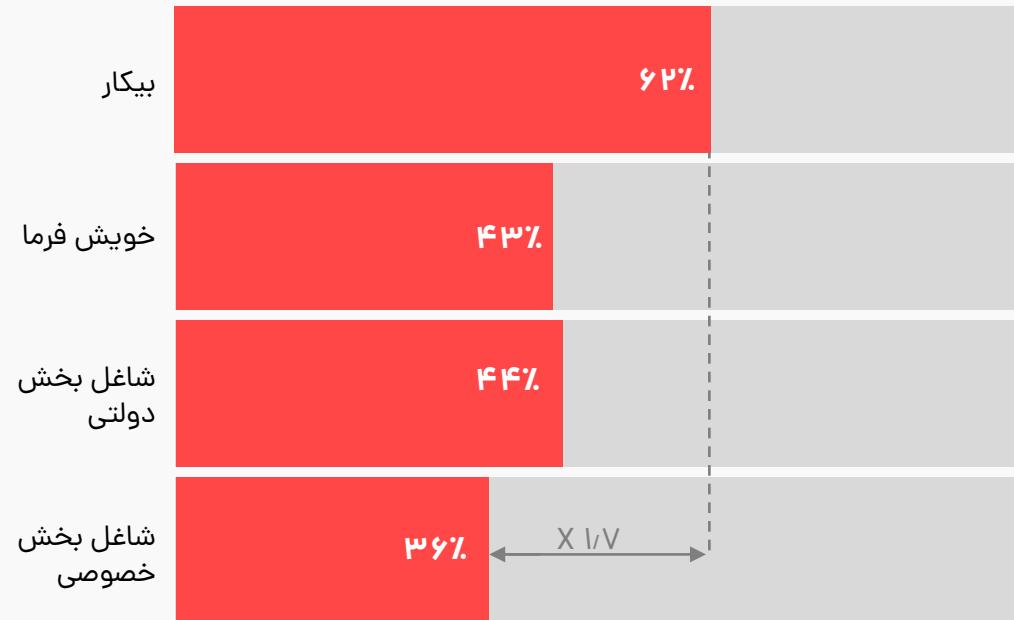
۲- افراد بیکار نارضایتی به مراتب بیشتری از تحصیلات‌شان دارند که نشان‌دهنده اهمیت بازار کار در رضايت از انتخاب تحصیلی است

نارضایتی فارغ‌التحصیلان از انتخاب رشته به تفکیک وضعیت اشتغال^۱
٪ از فارغ‌التحصیلان در وضعیت‌های شغلی مختلف

- بیش از ۶۵٪ از فارغ‌التحصیلانی که شغل ندارند، از تحصیل خود ناراضی‌اند.

فارغ‌التحصیلانی که بعد از چندین سال تحصیل، موفق به پیداکردن کار نشده‌اند، دلیل بیشتری برای تردید در انتخاب خود دارند.

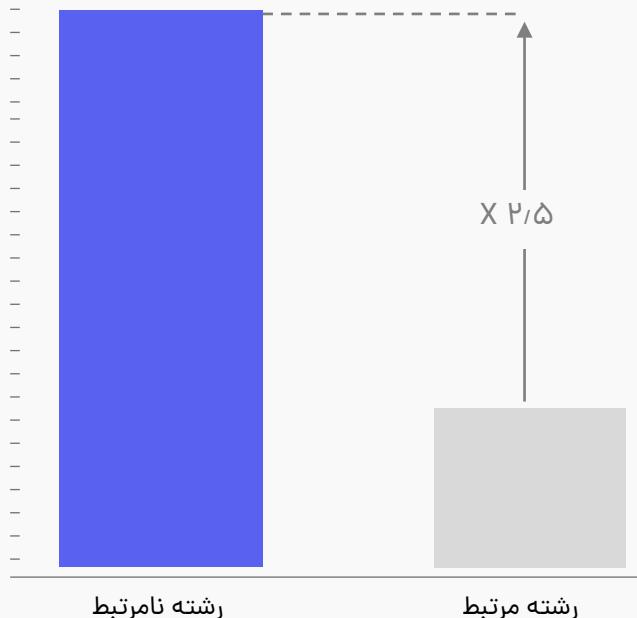
در میان فارغ‌التحصیلان شاغل، افرادی که در بخش خصوصی فعالیت می‌کنند از انتخاب‌های تحصیلی خود رضايت بیشتری دارند (۶۴٪ از فارغ‌التحصیلان شاغل در بخش خصوصی از انتخاب تحصیلی خود راضی‌اند).

نظرسنجی رضايت تحصیلی جابویژن، ۱۴۰۲

۳- در شرایطی که فرد به دلیل نبود بازار کار مجبور به فعالیت در شغل نامرتبط با رشته خود می‌شود، نارضایتی تحصيلي ۲/۵ برابر بیشتر است

میزان نارضایتی افراد از رشته تحصيلي و زمینه اشتغال^۱
%

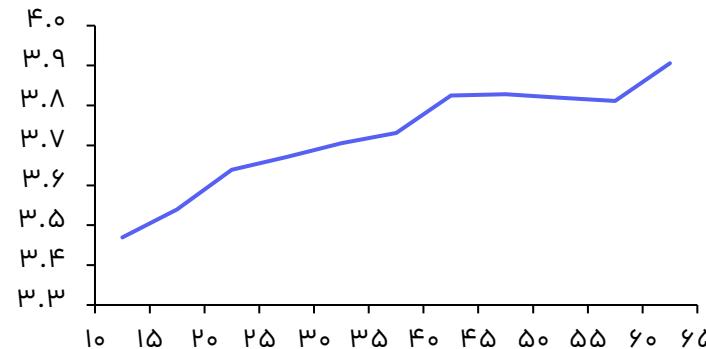

فرض کنیم که همه افراد هنگام ورود به دانشگاه، با میزان علاقه و رضایت مشابهی انتخاب رشته کرده‌اند. پس از اتمام تحصیل، افرادی که شغلی نامربوط به تحصیل‌شان دارند، $\frac{2}{5}$ برابر بیشتر از افرادی که اشتغال مرتبط دارند، از رشته تحصیلی‌شان ناراضی هستند. این یعنی اگر نتوانید در جایی مناسب با رشته‌تان مشغول به کار شوید، با احتمال خیلی بیشتری در آینده از رشته‌تان ناراضی خواهید بود.

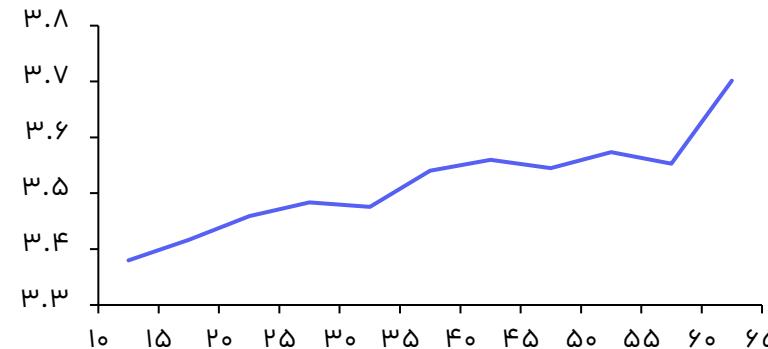
به همین دلیل ما به شما توصیه می‌کنیم که ترجیحاً رشته‌ای را انتخاب کنید که برای شما کار مناسب داشته باشد.

۴-افرادی که درآمد بیشتری دارند، رضايت بیشتری از انتخاب رشته و دانشگاه خود دارند

رضايت از رشته و درآمد ماهانه^۱

رضايت از دانشگاه و درآمد ماهانه^۱

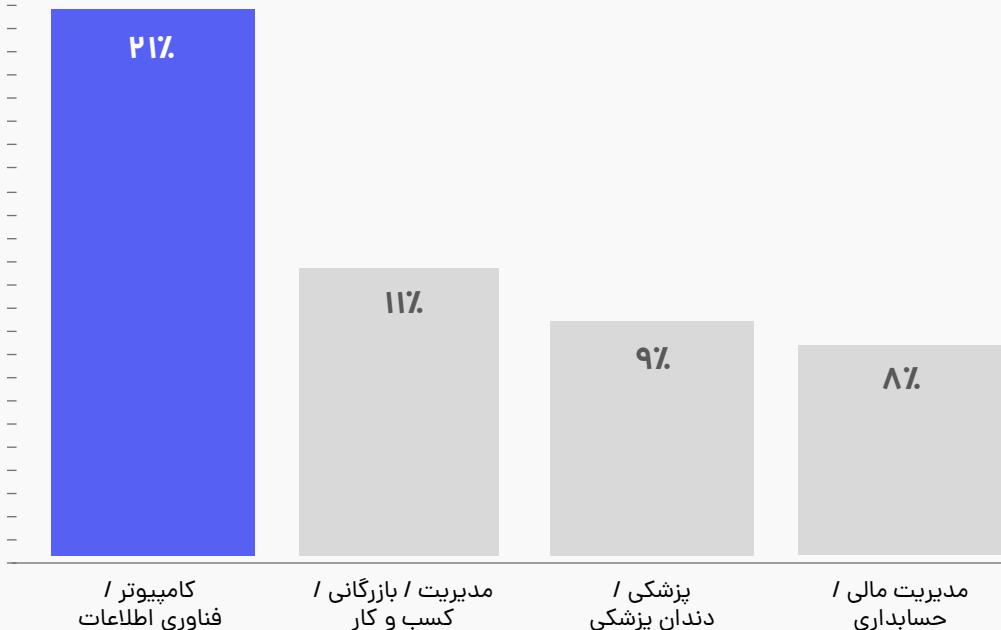

رابطه رضايت از دانشگاه و رشته تحصيلي با درآمد ماهانه مستقيم است و هرچه درآمد شما بالاتر باشد، احتمال رضايت‌تان از رشته تحصيلي بيشتر است، برای آگاهي از تاثير رشته و دانشگاه بر حقوق و دستمزد می‌توانيد، به فصل دوم و سوم اين گزارش مراجعه کنيد.
برای اطلاع از حقوق و دستمزد مشاغل مختلف می‌توانيد به «[گزارش حقوق و دستمزد جابویژن](#)» مراجعه کنيد.

۱- نظرسنجي حقوق و دستمزد جابویژن ۱۴۰۴

۵- افراد پس از ورود به دانشگاه، اهمیت بازار کار را بیشتر درک می‌کنند؛ عمدۀ افرادی که از رشته‌شان ناراضی هستند، اگر به گذشته برگردند رشته‌هایی را انتخاب می‌کنند که بازار کار خوبی دارند

رایج‌ترین رشته‌هایی که افراد ناراضی از انتخاب رشته، در صورت بازگشت به گذشته انتخاب می‌کنند،٪

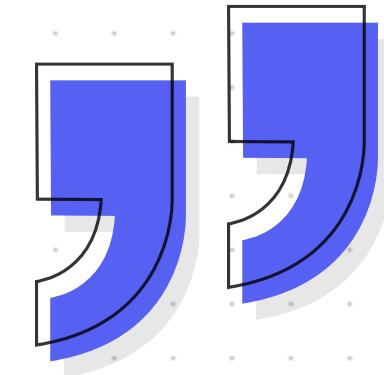
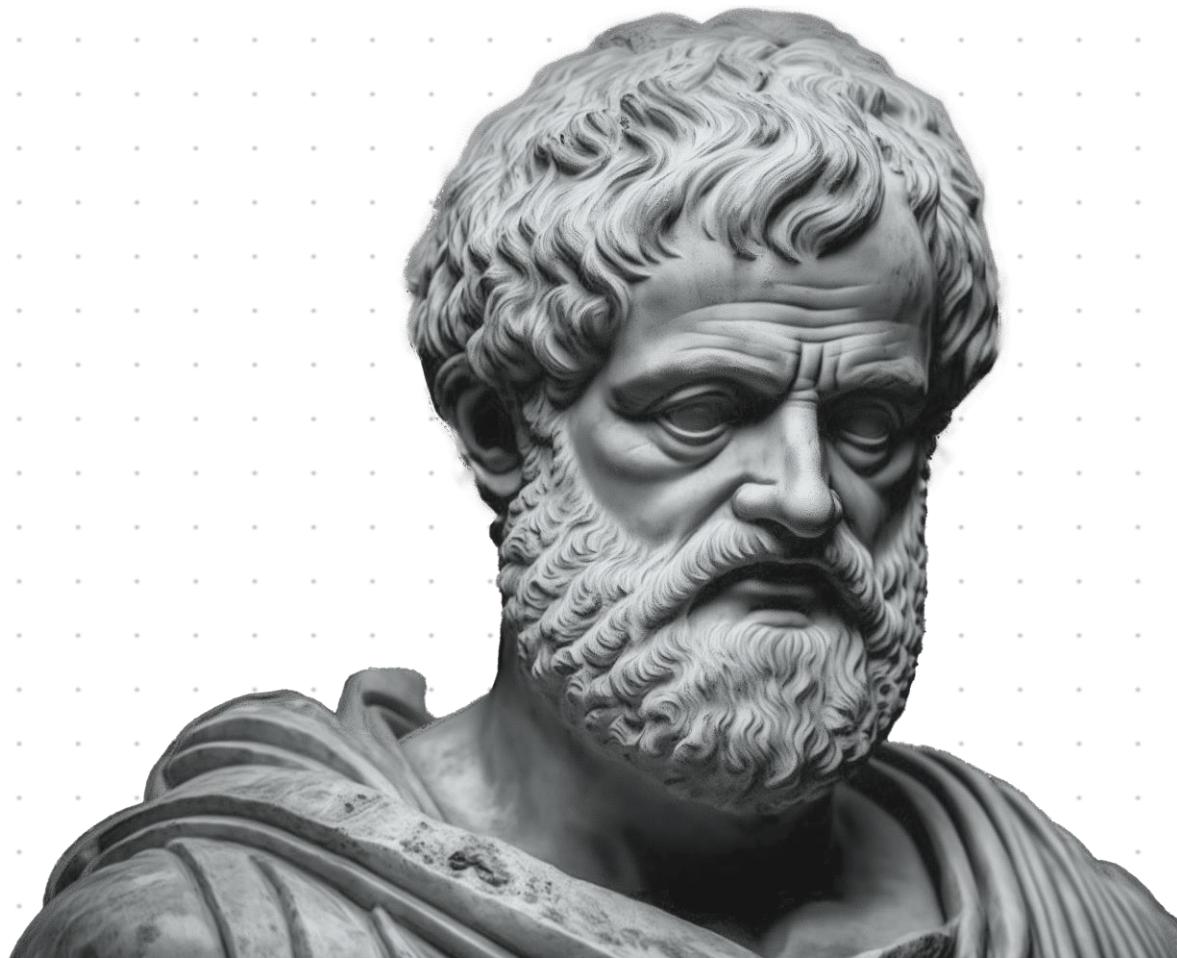

- رشته‌هایی که بازار کار و سطح درآمد مناسب‌تری دارند، در اولویت انتخاب افرادی هستند که از انتخاب رشته خود ناراضی هستند.

- غلب افرادی که از رشته خود ناراضی هستند، امروز به این نتیجه رسیده‌اند که باید رشته‌ای با بازار کار خوب را انتخاب کنند؛ موضوعی که در نظر دانش‌آموزان کمتر دیده و شناخته شده است.

- برای مشاهده حقوق دریافتی گروه‌های شغلی مختلف به «[گزارش سراسری میزان افزایش حقوق سال ۱۴۰۴](#)»، مراجعه نمایید.

۱- نظرسنجی حقوق و دستمزد جاپویژن ۱۴۰۴

- ارسطو

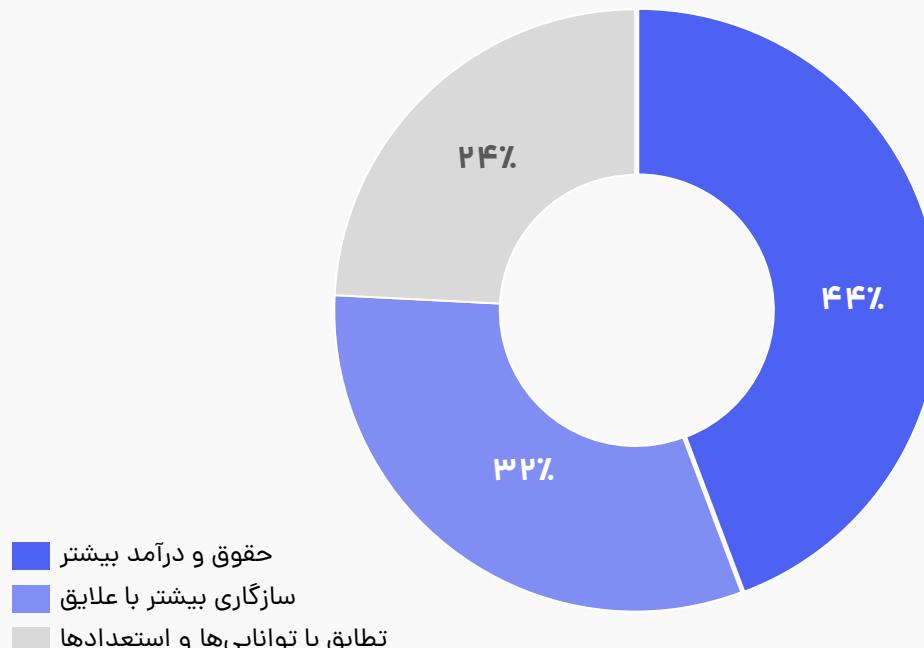
برتری هرگز اتفاقی نیست؛ همیشه نتیجه‌ی اراده والا، تلاش جدی و تصمیمات هوشمندانه است.

رشته‌اي با بازار کار بهتر، انتخاب اول افرادی است که از انتخاب رشته خود ناراضی هستند؛ علاقه و استعداد به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند

دلیل اصلی تغییر رشته افراد ناراضی، %

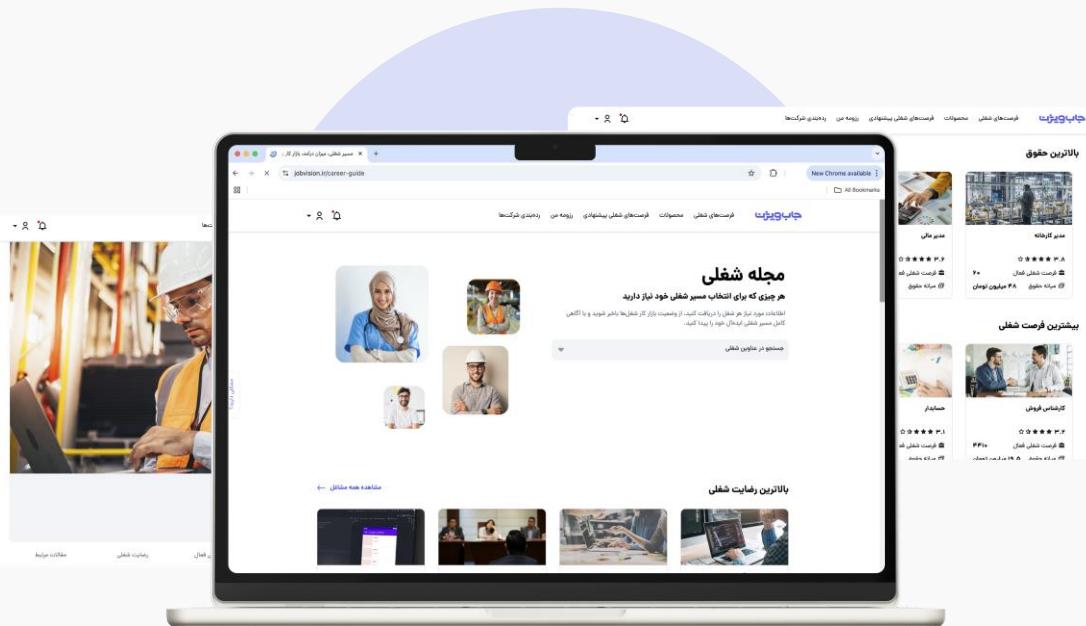
- در نظرسنجی، از افرادی که از انتخاب رشته خود ناراضی بودند سوال شد که در صورت بازگشت به گذشته، «چه رشته‌ای را انتخاب می‌کنند؟» (این مورد در صفحه گذشته بررسی شد)؛ پس از آن سوال شد که دلیل انتخاب این رشته چیست؟

- به نظر می‌رسد دلیل اصلی نارضایتی افراد از انتخاب رشته به ترتیب نبود بازار کار، عدم تطابق رشته با علایق و در نهایت ناهمخوانی رشته با توانایی‌ها و استعدادهای افراد بوده است؛ چرا که این موارد به ترتیب دلایل اصلی افراد برای انتخاب رشته جایگزین است.

ا- نظرسنجی حقوق و دستمزد جاپویژن ۱۴۰۴

برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد مشاغل مختلف و بازار کار مربوط به رشته‌ی تحصيلي، می‌توانید به مجله شغلی جابویژن مراجعه کنید

- شما می‌توانید با مراجعه به «[مجله شغلی جابویژن](#)» ببینید که در هر شغلی، باید چه وظایفی انجام دهید، چه مهارت‌هایی لازم دارید، شغلی که انتخاب کردید چه حقوقی دارد، مسیر رشد و موفقیت در شغل چطور است و... اطلاعات مفید زیادی کسب کنید.

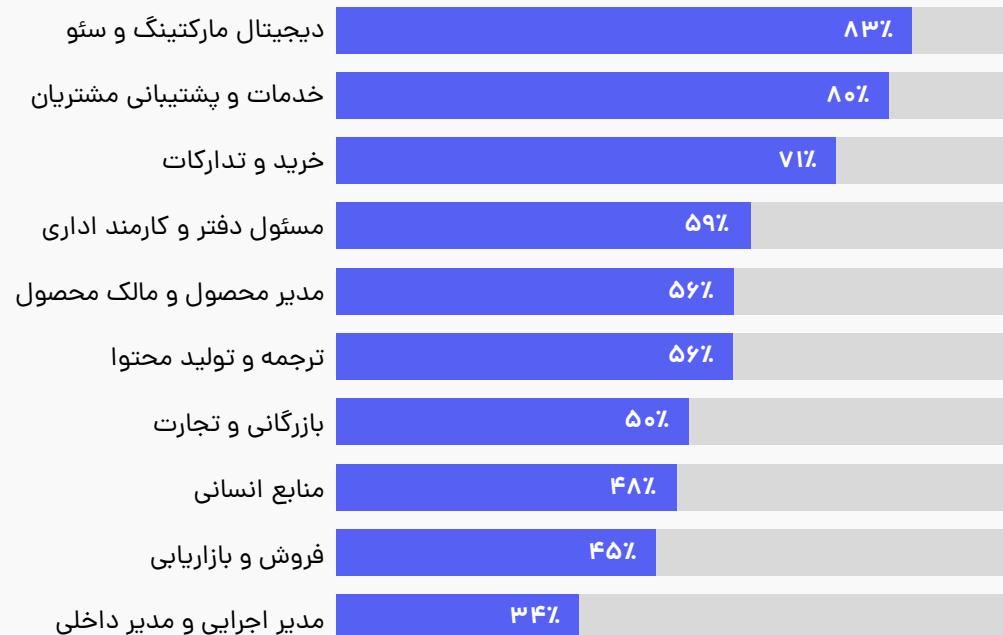
- توصیه می‌کنیم برای رشته‌های مورد نظرتان، کارهای مربوط به رشته را پیدا کنید و اطلاعات مربوط به کارهای مختلف را در مجله بخوانید. اگر یک یا چند کار مربوط به رشته‌ای را دوست داشتید، احتمالاً این رشته مناسب شما هست.

- اگر به کاری علاقه دارید می‌توانید رشته‌های پیش‌نیاز آن را در مجله ببینید.

عدم انطباق ظرفیت سیستم آموزشی با نیازهای بازار کار منجر به کمبود فارغ‌التحصیلانی با تحصیلات مرتبط در تعداد قابل توجهی از مشاغل پرتقاضا و مهم شده است

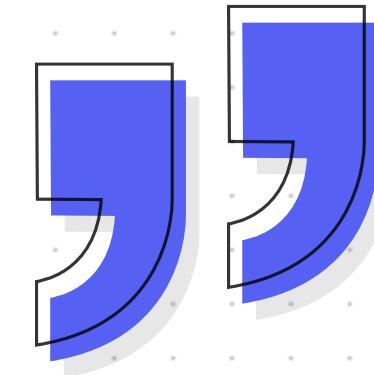
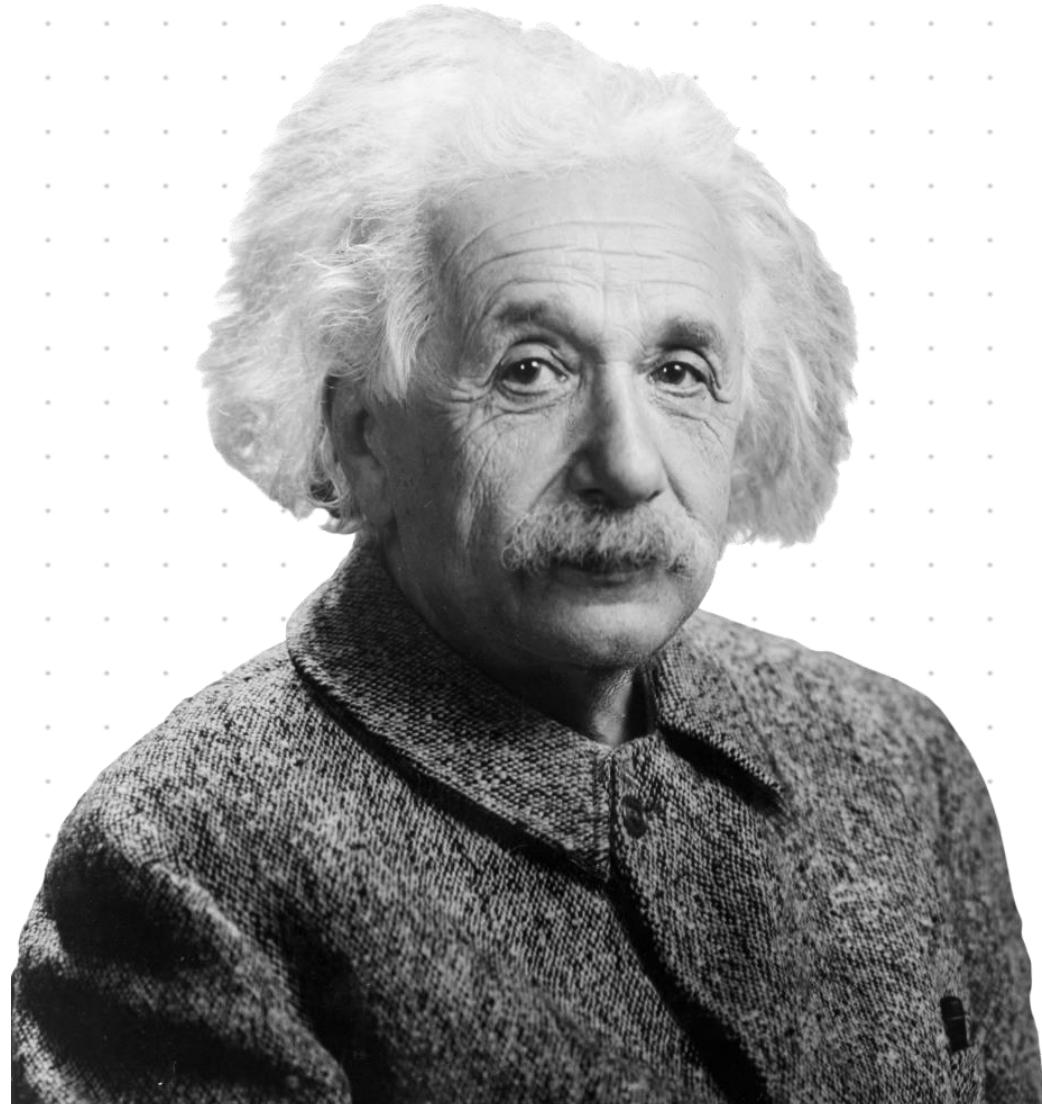
گروههای شغلی دارای بالاترین نرخ نیروی کار با تحصیلات نامرتبط^۱
٪ از کل شاغلان هر گروه شغلی

- اغلب گروههایی که بالاترین نرخ نیروی کار با تحصیلات نامرتبط را دارند، گروههای شغلی پرتقاضا و مهمی هستند.

- به نظر می‌رسد در مورد تعدادی از مشاغل پرتقاضا، یا رشته دانشگاهی متناظری وجود ندارد و یا اینکه دانشآموzan هنگام انتخاب رشته با این مشاغل و مسیر تحصیلی مورد نیاز آنها آشنایی ندارند.

- دانشآموختگان برای ورود به این مشاغل مهارت‌های لازم را با گذراندن دوره‌های خارج از دانشگاه به دست می‌آورند و با کسب تجربه در حین کار، مهارت‌های خود را ارتقاء می‌دهند.

- آلبرت انیشتین

«آموزش، به خاطر سپردن گزاره‌ها نیست؛ بلکه پرورش ذهن برای
اندیشیدن است.»

حسین جوشقانی

استادیار اقتصاد موسسه پژوهش‌های پیشرفته تهران، تیاس، دانشگاه خاتم

سه عامل کلیدی در این بحران نقش داشته‌اند: ۱. **عرضه نیروی کار تحصیل‌کرده:** ظرفیت دانشگاه‌ها از میانه دهه ۸۰ جهش یافت و عرضه فارغ‌التحصیلان چند برابر شد. ۲. **تقاضای نیروی کار:** رشد اقتصادی پایین و تغییر نیازها باعث شد تقاضاً همگام با عرضه افزایش نیابد و در برخی رشته‌ها کاهش یابد. ۳. **تکنولوژی‌های جورسازی:** هرچند هزینه جست‌وجو را کاهش داده و کاریابی را تسهیل کرده، اما بحران بیکاری را حل نکرده است.

در مجموع، افزایش بی‌برنامه ظرفیت دانشگاه‌ها و توسعه‌نیافتنگی بنگاه‌ها، بیکاری گستردگی و نارضایتی جوانان - به‌ویژه بانوان تحصیل‌کرده - را رقم زده است. برای اصلاح وضعیت، سه اقدام ضروری است:

دانش‌آموزان با استفاده از این داده‌ها انتخاب آگاهانه‌تری داشته باشند.
دانشگاه‌ها و نظام آموزش عالی خود را متناسب با نیاز بازار بازاریابی کنند و از مداخله بیش از حد دولت کاسته شود.

سکوهای جورسازی با افزایش آگاهی و برگزاری رویدادهای مشترک با دانشگاه‌ها، پیوند کارفرما و کارجو را تقویت کنند.

در نهایت، اصلاح وضع موجود نیازمند بررسی‌های عمیقتر و بهره‌گیری از نظرات کارشناسان است. این نوشتار کوشید ضمن تبیین مسئله، ریشه‌های بحران و برخی راه‌حل‌ها را طرح کند؛ به امید آنکه گامی در اصلاح نظام آموزش عالی کشور باشد.

بازار کار افراد تحصیل‌کرده اگرچه سهم کمتری از کل بازار دارد، اما بهدلیل اهمیت مشاغل این گروه، امکان بالای مهاجرت و هزینه سنگین تربیت‌شان، جایگاه ویژه‌ای دارد. با این حال، تا پیش از این مطالعه دقیقی درباره رضايت آنان از رشته و دانشگاه و ارتباط آن با بازار کار وجود نداشت. اخیراً شرکتی فعال در جورسازی کارجو و کارفرما، با داده‌های گستردگی و تحقیق میدانی، گزارشی از میزان رضايت فارغ‌التحصیلان منتشر کرده است؛ گزارشی ارزشمند برای سیاستگذاران آموزشی، مدیران دانشگاه‌ها و دانش‌آموزان در آستانه انتخاب رشته.

طبق داده‌ها، تا سال ۱۳۹۱ نزدیکی فارغ‌التحصیلان کمتر از افراد فاقد تحصیلات بود، اما پس از آن افزایش یافت؛ به‌گونه‌ای که در سال ۱۳۹۸ بیکاری دانشگاه‌رفتگان ۵۰ درصد بالاتر از سایرین شد. افزون بر این، حدود ۶۰ درصد از شاغلان تحصیل‌کرده یا از کار خود ناراضی‌اند یا در شغلی غیرمرتبط مشغولند. این بدان معناست که فردی پس از صرف هزینه‌های بالا و سال‌های جوانی، شرایطی سخت‌تر از دیگران در بازار کار می‌یابد. پرسش اساسی این است: چرا به این نقطه رسیده‌ایم و برای آینده چه باید کرد؟

صفحه ۱ از ۴

۲- مهاجرت: راه فرار یا اجبار؟

اگر تا چند سال پيش مهاجرت بيشتر مربوط به نخبگان و فارغ‌التحصilan دانشگاه‌های خاص بود، امروز اين پدیده به يك امر فراگير تبدیل شده است. تحقیقات نشان می‌دهد که ۷۰ درصد شاغلین ایرانی تمایل به مهاجرت دارند، و این عدد در بین فارغ‌التحصilan همه رشته‌ها و همه دانشگاه‌ها کمابیش مشابه است.

مهاجرت برای بسیاری از دانشآموختگان، راهی است برای یافتن بازاری که دانش، مهارت و توانایی‌هایش را به رسمیت بشناسد. آن‌ها به دنبال شغلی با دستمزد و شرایط بهتر هستند، چیزی که در حال حاضر بازار کار ایران قادر به ارائه آن نیست. گزارش‌های متعدد حاکی از این است که افزایش تورم، تحریم‌های اقتصادی، و نابسامانی‌های بازار کار، تمایل به مهاجرت را در میان دانشجویان و فارغ‌التحصilan افزایش داده است.

جامعه‌شناسان هشدار می‌دهند که ایران در حال ورود به فاز «مهاجرت توده‌وار» است. بحران نیروی انسانی ماهر در ایران می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای داشته باشد، زیرا بسیاری از افرادی که به کشورهای دیگر مهاجرت می‌کنند، همان‌هایی هستند که می‌توانستند آینده کشور را بسازند. در این بین دانشگاه‌ها به جای اینکه بر یادداش مهارت‌های مرتبط بر بازار کار متتمرکز باشند تا افراد از همان دوران دانشجویی وارد بازار کار (کارآموز) شده و آینده مناسبی پیش روی خود ببینند، در حال تبدیل شدن به موسسات رایگان تسهیل مهاجرت هستند.

سجاد گلی

فارغ‌التحصيل دانشگاه هاروارد (Harvard)
و شرکت مشاوره مدیریت مکنی (McKinsey & Co)

بحran آموزش عالی: شکاف بزرگ مهارت‌ها و نارضایتی‌های شغلی

آیا تحصیلات تكمیلی در ایران واقعاً ارزش زمان و سرمایه‌ای را که از جوانان می‌گیرد، دارد؟

۱- نارضایتی گسترده از تحصیلات تكمیلی

تحصیلات عالی در ایران با بحران عمیقی مواجه است. براساس گزارش‌های جاپویژن، بیش از ۶۰ درصد فارغ‌التحصilan دانشگاهی از رشته یا دانشگاه خود ناراضی هستند. شاید شما هم تجربه کرده‌اید یا در میان دوستان و آشنایان خود دیده‌اید که چگونه دانشجویان پس از سال‌ها تحصیل، با بازار کاری مواجه می‌شوند که نه تنها شغل مناسب و با درآمد کافی پیدا نمی‌کنند، بلکه اغلب مهارت‌هایی که با نیازهای بازار ندارد. این مسئله به شکاف بزرگی در بازار کار منجر شده است: از یک سو، کارفرمایان از نبود نیروی کار ماهر شکایت دارند و از سوی دیگر، فارغ‌التحصilan برای یافتن شغل مناسب به مشکل برمی‌خورند.

این شکاف نارضایتی‌های اجتماعی و اقتصادی عمیقی را ایجاد می‌کند. وقتی فردی پس از سال‌ها تلاش و تحصیل نمی‌تواند شغلی پیدا کند که از لحاظ جایگاه و درآمد مناسب با تلاشش باشد، احساس سرخوردگی و نارضایتی به او دست می‌دهد. بسیاری از فارغ‌التحصilan مجبورند در مشاغل مشغول شوند که ارتباطی با مهارت‌های آموخته‌شان ندارد، همین مسئله منجر به افت انگیزه و کیفیت کار می‌شود.

۴- دانشگاه‌ها باید بیدار شوند

یکی از نقاط مثبت گزارش‌های اخیر، این است که دانشگاه‌ها اکنون قابل مقایسه شده‌اند. پیش از این، همگی می‌دانستیم که دانشگاه‌های برتری مانند شریف یا تهران در صدر هستند، اما درباره عملکرد دیگر دانشگاه‌ها اطلاعات زیادی نداشتیم. این مقایسه می‌تواند باعث رقابت و بهبود عملکرد دانشگاه‌ها شود. مخصوصاً که معیار اصلی این رتبه‌بندی "میزان رضايت فارغ‌التحصilan" و "وضعیت فارغ‌التحصilan در بازار کار" است. مثلاً اکنون می‌دانیم که دانشگاه یزد از دانشگاه اصفهان و دانشگاه صنعتی تبریز دانشگاه موفق‌تر است. امیدوارم این قابلیت اندازه‌گیری و مقایسه مورد توجه مسئولین وزارت و علوم و دانشگاه‌ها قرار گیرد و کمک کند که مسئولین در جهت بهبود وضعیت دانشگاه‌ها اقدام کنند. برند هر دانشگاه در نهایت به وضعیت فارغ‌التحصilan آن در بازار کار بستگی دارد. اگر دانشگاهی نتواند دانشجویان خود را برای بازار کار آماده کند، حتی اگر در همه حوزه‌های دیگر موفق باشد، شکست خواهد خورد.

مسئولین وزارت علوم و دانشگاه‌ها باید این گزارش‌ها را به عنوان هشداری جدی برای اصلاحات اساسی تلقی کنند. نارضايتی فارغ‌التحصilan از عدم انطباق تحصيلاتشان با نيازهای بازار کار، به مسئله‌ای حياتی تبدیل شده است. دانشگاه‌ها باید با تمرکز بر کاربردی کردن آموزش‌ها و افزایش ارتباط با صنعت و بازار کار، گام‌های جدی بردارند.

۳- آیا اصلاح ممکن است؟

شاید عجیب به نظر برسد، اما با وجود بحران‌هایی که اشاره شد، نشانی از اراده جمعی برای اصلاح سیستم آموزش عالی دیده نمی‌شود. تقریباً همه ما، صرفنظر از دیدگاه سیاسی یا اقتصادی خود، تجربه‌های مشابهی داریم؛ انتخاب رشته اشتباه، پیدا نکردن شغل مناسب، یا تمایل به مهاجرت. بنابراین به نظر می‌رسد توافق سیاسی برای اولویت دادن به حل این مسئله ساده باشد، اما حداقل تا به حال نشان واضحی از چنین توافقی دیده نمی‌شود.

نظام آموزشی در سال‌های پیش از تحصیلات تکمیلی متتمرکز است بر کنکور. علیرغم اینکه صنعت بزرگ و پر رونقی حول کنکور و آزمون‌های آموزشی و کلاس‌های خصوصی و مدارس غیرانتفاعی شکل گرفته است، و علیرغم همه فشارهای روحی و روانی که بر دانشآموزان و خانواده‌ها، برای کسب رتبه‌های بهتر در کنکور وارد می‌شود، این صنعت عظیم اهمیت درخوری به آینده دانشآموزان نمی‌دهد. دانشآموزانی که برای کمی بهتر شدن رتبه کنکور خود در معرض مشاوره‌ها و فشارهای گوناگون بودند در هنگام انتخاب رشته کمک درستی دریافت نمی‌کنند. مشاوره‌های انتخاب رشته بیشتر بر این منطق استوار است که "با این رتبه سال پیش این رشته-دانشگاه قبول شدند".

اصلاح این وضعیت نیازمند همکاری گسترده‌ای است که همه نهادهای دخیل در آموزش و بازار کار باید دست به دست هم دهند. این مسئله فقط مشکل دانشجویان یا دانشگاه‌ها نیست، بلکه یک بحران ملی است.

صفحه ۳ از ۴

استفاده از شبکه فارغ‌التحصیلان برای ایجاد ارتباطات کاری: فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها می‌توانند منبعی غنی برای شبکه‌سازی و ایجاد فرصت‌های شغلی باشند. دانشگاه‌ها باید با استفاده از این شبکه‌ها، فرصت‌های بیشتری برای دانشجویان فراهم کنند و آن‌ها را به شرکت‌ها و کسبوکارهای مرتبط معرفی کنند.

ایجاد دفاتر کاریابی و خدمات شغلی در دانشگاه‌ها: ایجاد دفاتر کاریابی و مشاوره شغلی که به دانشجویان در جستجوی شغل کمک کنند، می‌تواند نقش مؤثری در کاهش نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان داشته باشد. این دفاتر باید به‌طور فعال با شرکت‌ها در ارتباط باشند و فرصت‌های شغلی متناسب با مهارت‌های دانشجویان را به آن‌ها معرفی کنند.

تخصیص منابع متفاوت به بخش‌های آموزشی و حرفه‌ای: دانشگاه‌ها باید منابع مالی و انسانی خود را به گونه‌ای تخصیص دهند که بتوانند برنامه‌های آموزشی و مهارتی مؤثرتری ارائه دهند. این منابع می‌تواند شامل بودجه‌های پژوهشی، حمایت از دوره‌های کارآموزی و تقویت ارتباط با صنعت باشد. اجرای این راهکارها می‌تواند به دانشگاه‌ها کمک کند تا فارغ‌التحصیلانی تربیت کنند که نه تنها از نظر تئوری، بلکه از نظر عملی و مهارتی نیز آماده ورود به بازار کار باشند. تنها در این صورت است که می‌توان به بهبود وضعیت اشتغال فارغ‌التحصیلان و افزایش رضایت آن‌ها از تحصیلات امیدوار بود.

برای رسیدن به این هدف، دانشگاه‌ها می‌توانند از چندین راهکار کلیدی استفاده کنند:

توسعه برنامه‌های کارآموزی هدفمند: دانشگاه‌ها باید فرصت‌های کارآموزی متنوعی را فراهم کنند که دانشجویان بتوانند در محیط‌های واقعی کار تجربه کسب کنند. این کارآموزی‌ها باید به گونه‌ای طراحی شوند که به‌طور مستقیم با مهارت‌های مورد نیاز رشته‌ها مرتبط باشند و دانشجویان را برای بازار کار آماده کنند.

همکاری با شرکت‌های پیشرو: دانشگاه‌ها می‌توانند با شرکت‌های مهم صنعتی و کسبوکارها همکاری‌های استراتژیک ایجاد کنند. این همکاری‌ها می‌توانند به تعریف پروژه‌های مشترک، ایجاد آزمایشگاه‌های تخصصی در دانشگاه و حتی جذب نیروهای متخصص از صنعت به عنوان استادان مهمان یا مشاور منجر شود.

بازبینی و اصلاح برنامه‌های درسی: برنامه‌های آموزشی باید به‌طور مداوم بازبینی شوند تا مهارت‌های عملی و کاربردی را تقویت کنند. دروس باید براساس نیازهای واقعی بازار کار و فناوری‌های نوین به‌روزرسانی شوند تا دانشجویان بتوانند با دانش به‌روز و مهارت‌های لازم فارغ‌التحصیل شوند.

دعوت از شرکت‌ها و متخصصان برای برگزاری کارگاه‌های آموزشی: دانشگاه‌ها باید به‌طور منظم از متخصصان صنعت و شرکت‌ها دعوت کنند تا کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی برگزار کنند. این کارگاه‌ها می‌توانند فرصتی برای دانشجویان باشند تا مهارت‌های عملی و حرفه‌ای خود را بهبود بخشنده و با چالش‌های بازار کار از نزدیک آشنا شوند.

۵- احیای نظام فنی و حرفه‌ای

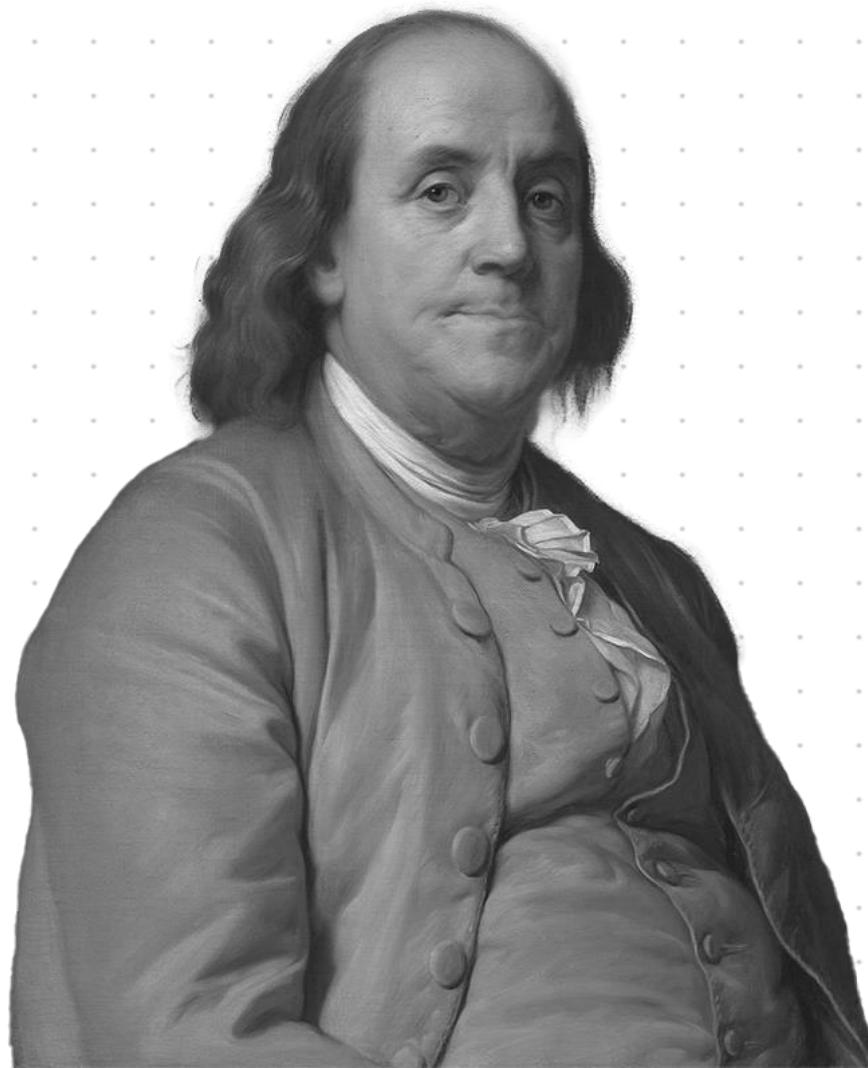
این مقاله فراخوانی برای تأمل و اقدام است؛ آیا می‌توانیم به‌طور جمعی به بحران آموزش عالی ایران پایان دهیم و نظامی بسازیم که هم مهارت‌های لازم برای بازار کار را آموزش دهد و هم فرصت‌های برابر برای همه ایجاد کند؟ این پرسش، آینده جوانان کشور و مسیر توسعه ایران را مشخص خواهد کرد.

در کشورهای پیشرفته مانند آمریکا، ژاپن و بریتانیا، تنها بخشی از نیروی کار نیازمند تحصیلات دانشگاهی است. بسیاری از مشاغل با مهارت‌های فنی و حرفه‌ای اداره می‌شوند. در ایران، با تمرکز بیش از حد بر دانشگاه‌ها، نظام فنی و حرفه‌ای به حاشیه رانده شده است. در حالی که بسیاری از مشاغل در کشور به نیروی کار فنی نیاز دارند، نظام آموزشی ما جوانان را به سمت تحصیلات دانشگاهی سوق می‌دهد. این تمرکز بر مدرک‌گرایی به قیمت از دست رفتن مهارت‌های کاربردی و مورد نیاز جامعه تمام می‌شود.

برای بهبود وضعیت، نظام فنی و حرفه‌ای باید احیا و به روز شود. افزایش کیفیت و تنوع در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، می‌تواند به شکل چشمگیری نرخ بیکاری را کاهش دهد و نیروهای کار ماهری را وارد بازار کند. همچنین، باید فرهنگ مدرک‌گرایی اصلاح شود تا جوانان به مهارت‌آموزی بیشتر از کسب مدرک دانشگاهی اهمیت دهند.

نتیجه‌گیری: دعوت به عمل

بحran در نظام تحصیلات تکمیلی ایران، یک مسئله ساده نیست که با اصلاحات جزئی برطرف شود. نیاز به تغییرات اساسی و همکاری همه‌جانبه از سوی دولت، دانشگاه‌ها، صنایع و حتی خانواده‌ها است. تا زمانی که این تغییرات رخ ندهد، همچنان فارغ‌التحصیلانی خواهیم داشت که نامید از آینده و نارضایتی درونی، به مهاجرت یا مشاغل نامرتبه روی می‌آورند.

- بنجامین فرانکلین

پرسودترین سرمایه گذاری، سرمایه گذاری در یادگیری است

PHOTO BY HAMIDREZA RAFIEI

فصل دوم

راهنمای انتخاب رشته

هدف از بخش پیش رو این است که رشته‌ها بر اساس ملاک‌های مختلفی بررسی و امتیازدهی شوند. مهم‌ترین ملاک‌هایی که برای مقایسه رشته‌ها در این بخش استفاده می‌شوند، به شرح زیر هستند:

۱- رضاپت فارغ‌التحصیلان: رضاپت فارغ‌التحصیلان رشته، به عنوان مهم‌ترین شاخص هر رشته، هم به‌طور کلی از فارغ‌التحصیلان پرسیده شده و هم رضاپت از تعداد موقعیت‌های شغلی، علاقه به مشاغل رشته و سطح درآمد مشاغل رشته، جداگانه بررسی شده است.

۲- حقوق فارغ‌التحصیلان: در این بخش حقوق درخواستی فارغ‌التحصیلان هر رشته «تا سه سال پس از فارغ‌التحصیلی مقطع کارشناسی» گزارش شده است.

۳- آخرین رتبه قبولی: به عنوان شاخصی که تقاضای رشته در میان دانش‌آموزان و رقابت برای ورود به رشته را نشان می‌دهد، آخرین رتبه منطقه ۱، در اولین دانشگاهی که هر رشته تکمیل ظرفیت شده، گزارش شده است.

۴- نرخ اشتغال در شغل مربوط به رشته: درصد فارغ‌التحصیلان رشته که در مشاغل مرتبط با همان رشته مشغول به کار هستند، در این بخش گزارش شده است.

در ادامه، ابتدا رشته‌های مختلف براساس تک تک شاخص‌ها و نیز ترکیب آن‌ها رتبه بندی شده‌اند. سپس برای هر رشته، صفحاتی طراحی شده که بتوان در یک نگاه، اطلاعات کاملی از آن رشته را با جزئیات مورد بررسی قرار داد.

امیرحسین حسینی آرانی

همبینان‌گذار و CTO در جاپویژن

برای یک انتخاب رشته موفق، هم رشته اهمیت دارد و هم دانشگاه. اما اغلب اوقات رشته مهم‌تر از دانشگاه است. شما (چنانچه در شغل مرتبط با رشته خود مشغول شوید) با رشته خود سال‌ها سروکار دارید و تا آخر عمر با آن در ارتباط خواهید بود، اما با دانشگاه نهایتاً چند سال در ارتباط هستید و بعد این دوره اهمیت آن بسیار کاهش می‌یابد و بعضاً می‌تواند مقداری به روزمه شما (برای کسب شغل بهتر) اعتبار دهد. به طور مثال، معمولاً رشته و کار اطراحیان را می‌دانیم، ولی دانشگاه افراد را بهتر در توجه به خاطر داریم.

میزان محبوبیت رشته بین داوطلبان و رتبه قبولی آن ناید معیار اصلی انتخاب رشته شما باشد. چرا که طبق داده‌هایی که در فصل مریوط به راهنمای انتخاب رشته به آن اشاره شده، لزوماً میزان پرطرفدار بودن رشته و سخت بودن پذیرفته شدن در آن ارتباطی با مناسب بودن بازار کار آن رشته ندارد. حتی رشته‌های وجود دارند که پذیرش در آنها بسیار سخت است و بین داوطلبان محبوب هستند، ولی بازار کار آن رشته به این میزان خوب نیست و درصد قابل توجهی از فارغ‌التحصیلان آن رشته در رشته دیگری مشغول به کار هستند. به عبارت دیگر، اجازه ندهید جو غالباً جامعه (کنکوری‌ها) و موج‌های احساسی بر انتخاب شما تأثیر بگذارد و خودتان برای آینده خود تصمیم بگیرید.

در انتهای توصیه می‌کنم پس از انتخاب رشته و ورود به دانشگاه، **هر چه سریع‌تر تلاش کنید مهارت‌های خود را در حوزه کاری مورد نظر تقویت نموده و زودتر وارد بازار کار شوید**. حتی اگر امکان پذیر بود، به عنوان کارآموز در شرکت‌هایی که موقعیت شغلی مورد نظر را دارند مشغول به کار شوید تا بتوانید در کوتاه‌ترین زمان ممکن به سطح بالایی از مهارت‌ها دست یابید.

امیدوارم با استفاده از این گزارش و توصیه‌های ارائه شده بتوانید انتخاب رشته صحیحی داشته باشید و چند سال آینده که به آن مراجعه می‌کنید، از این انتخاب حساس و مهم خود راضی باشید.

انتخاب رشته فرایندی بسیار مهم و تأثیرگذار است که متأسفانه گاهی اوقات توجه کافی به ابعاد مختلف آن نمی‌شود. اینکه (بر اساس نتایج همین گزارش) بیش از نیمی از فارغ‌التحصیلان از رشته یا دانشگاه خود ناراضی هستند، گواهی بر این موضوع است.

در انتخاب رشته، توجه هم‌زمان به دو دسته از عوامل ضروری است:

۱- عوامل درونی (مثل علاقه، استعداد، توانمندی، شرایط خانوادگی و ...)

۲- عوامل بیرونی (مثل بازار کار هر رشته و درآمد آن، شرایط دانشگاه‌ها و ...)

مشکل اینجاست که بسیاری از اوقات یکی از این عوامل نادیده گرفته می‌شود. مثلاً اگر در رشته‌ای که به آن علاقه‌مند نیستید (یا در آن استعداد ندارید) تحصیل کنید (حتی در بهترین دانشگاه)، احتمالاً با علاقه درس‌ها را دنبال نخواهید کرد و به جایگاه‌های مطلوبی در آن رشته دست نمی‌یابید. همچنین اگر به رشته‌ای علاقه‌مند باشید ولی بازار کار خوبی نداشته باشد، ممکن است در پیدا کردن کار مناسب (و با درآمد مطلوب) با چالش مواجه شوید. بنابراین، نکته کلیدی این است که هم‌زمان به هر دو بعد توجه داشته باشید. در گزارش پیش رو، بیشتر بر عوامل بیرونی تمرکز داشته‌ایم و تلاش شده آمارهای معتبری در این زمینه ارائه شود. عوامل درونی بیشتر نیازمند بررسی شخصی و تحقیق و کمک گرفتن از مشاوران و خانواده است و شاید تست‌های شخصیت‌شناسی بتوانند به شما در این زمینه کمک کند.

رتبه‌بندی رشته‌های گروه ریاضی

رتبه‌بندی از ترکیب معیارهای مختلف رضایت فارغ‌التحصیلان، درآمد و بازار کار رشته انجام شده است.
برای دیدن اطلاعات مربوط به رشته مورد نظرتان، روی آن کلیک کنید.

۱	کامپیوتر / فناوری اطلاعات	۷	مهندسی عمران / مهندسی راه آهن	۱۳	مهندسی مواد و متالورژی
۲	مهندسی صنایع	۸	مهندسی شیمی / پلیمر	۱۴	اقتصاد
۳	مهندسی برق	۹	مهندسی هوافضا	۱۵	مهندسی نفت
۴	مهندسی مکانیک	۱۰	مهندسی معدن / زمین‌شناسی	۱۶	مهندسی پزشکی
۵	مدیریت مالی / حسابداری	۱۱	مهندسی معماری	۱۷	فیزیک
۶	مدیریت / کسب و کار	۱۲	شیمی	۱۸	ریاضی و آمار

مقایسه رشته‌های برتر گروه ریاضی در سال گذشته و امسال

رشته کامپیوتر / فناوری اطلاعات در سال گذشته و امسال صدر نشین رشته‌های ریاضی بوده است، مهندسی صنایع از رتبه سوم به دوم ارتقاء یافته است، مهندسی برق از رتبه چهارم به سوم ارتقاء یافته است، مهندسی مکانیک با دو رده نزول به رتبه چهارم رسیده است و مهندسی هوافضا از جمع پنج رشته برتر خارج شده و مهندسی عمران / مهندسی راه آهن رتبه پنجم را به دست آورده است.

رشته‌های برتر سال ۱۴۰۳

کامپیوتر / فناوری اطلاعات	۱
مهندسی مکانیک	۲
مهندسی صنایع	۳
مهندسی برق	۴
مهندسی هوافضا	۵

رشته‌های برتر سال ۱۴۰۴

کامپیuter / فناوری اطلاعات	۱
مهندسی صنایع	۲
مهندسی برق	۳
مهندسی مکانیک	۴
مهندسی عمران / مهندسی راه آهن	۵

* بهدلیل عدم حضور رشته «مدیریت مالی / حسابداری» در سال گذشته، این رشته در رتبه‌بندی این صفحه حضور ندارد.

رتبه‌بندی رشته‌های گروه انسانی

رتبه‌بندی از ترکیب معیارهای مختلف رضایت فارغ‌التحصیلان، درآمد و بازار کار رشته انجام شده است.
برای دیدن اطلاعات مربوط به رشته مورد نظرتان، روی آن کلیک کنید.

۱	مدیریت مالی / حسابداری	روانشناسی	۶	۱۱	تریبیت بدنه
۲	مدیریت / کسب‌وکار	علوم سیاسی	۷	۱۲	تاریخ / باستان‌شناسی
۳	اقتصاد	علوم تربیتی	۸	۱۳	جغرافیا
۴	حقوق	فلسفه / الهیات و معارف	۹		
۵	روابط عمومی	علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی	۱۰		

مقایسه رشته‌های برتر گروه انسانی در سال گذشته و امسال

رشته مدیریت مالی / حسابداری با یک رتبه ارتقاء، اولین رشته گروه انسانی در سال ۱۴۰۴ است، مدیریت / کسبوکار با یک پله نزول دومین رشته است؛ در حالی‌که اقتصاد به لیست رشته‌های برتر گروه انسانی صعود کرده است. رشته حقوق با یک رتبه کاهش نسبت به سال قبل چهارم شده و روابط عمومی نیز از رتبه چهارم به پنجم رسیده است.

رشته‌های برتر سال ۱۴۰۳

مدیریت / کسبوکار	۱
مدیریت مالی / حسابداری	۲
حقوق	۳
روابط عمومی	۴
روانشناسی	۵

رشته‌های برتر سال ۱۴۰۴

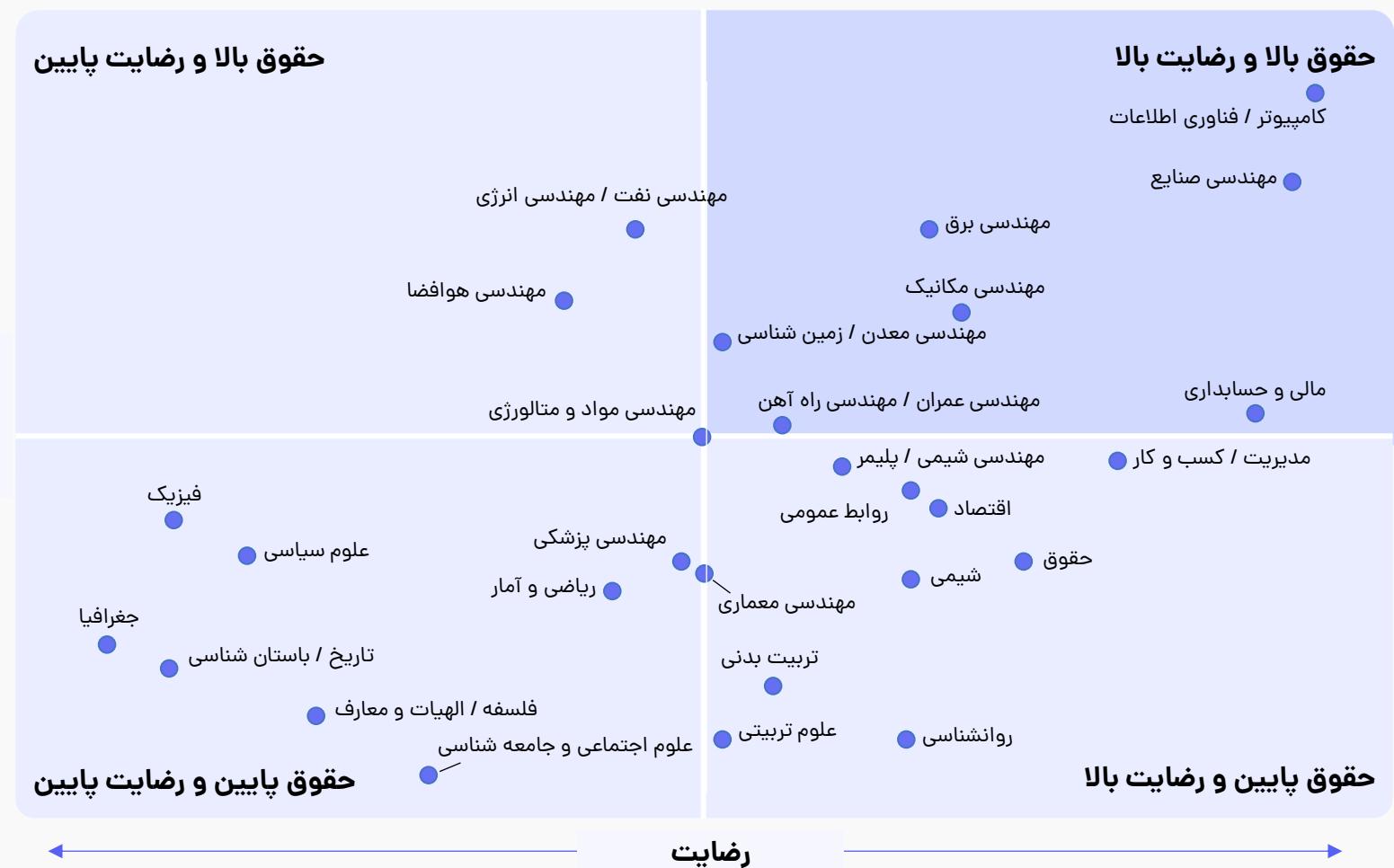
مدیریت مالی / حسابداری	۱
مدیریت / کسبوکار	۲
اقتصاد	۳
حقوق	۴
روابط عمومی	۵

رتبه‌بندی رشته‌ها بر اساس رضاابت، حقوق، رتبه قبولی و اشتغال مرتبط

میزان اشتغال در شغل مرتبط		میانگین آخرین رتبه قبولی (ریاضی)		میانگین حقوق فارغ‌التحصیلان		میزان رضاابت فارغ‌التحصیلان	
مدیریت مالی / حسابداری	۱	کامپیوتر / فناوری اطلاعات	۱	مدیریت / کسب‌وکار	۱	کامپیوتر / فناوری اطلاعات	۱
مهندسی صنایع	۲	مهندسی برق	۲	مهندسی صنایع	۲	مهندسی صنایع	۲
مهندسی مکانیک	۳	مهندسی مکانیک	۳	کامپیوتر / فناوری اطلاعات	۳	مدیریت مالی / حسابداری	۳
مدیریت / کسب و کار	۴	مهندسی صنایع	۴	مهندسی برق	۴	مدیریت / کسب و کار	۴
کامپیوتر / فناوری اطلاعات	۵			مهندسی هوافضا	۵	حقوق	۵
مهندسی برق	۶	میانگین آخرین رتبه قبولی (انسانی)		مهندسی مکانیک	۶	مهندسی مکانیک	۶
مهندسی عمران / مهندسی راه آهن	۷	مدیریت مالی / حسابداری	۱	مهندسی معدن / زمین‌شناسی	۷	اقتصاد	۷
شیمی	۸	روانشناسی	۲	مهندسی نفت	۸	مهندسی برق	۸
مهندسي شيمى / پلimer	۹	حقوق	۳	مهندسي عمران / مهندسي راه آهن	۹	روابط عمومي	۹
مهندسي مواد و متالوري	۱۰	اقتصاد	۴	مدیریت مالی / حسابداری	۱۰	روانشناسی	۱۰

رابطه میان حقوق و رضاپت کلی افراد از رشته‌های تحصیلی را می‌توانید در نمودار زیر مشاهده کنید

- در این نمودار رشته‌ها بر حسب رضاپت فارغ‌التحصیلان از رشته و حقوق فارغ‌التحصیلان رشته به چهار گروه تقسیم شده‌اند. بازه رضاپت از رشته، ۲.۱ تا ۳.۹ است (یعنی رشته‌های با رضاپت بالای ۳ از ۵ در سمت راست نمودار قرار می‌گیرند) و حقوق رشته‌ها بین ۱۶ تا ۲۸ میلیون تومان تغییر می‌کند و رشته‌ای که میانگین حقوق بالای ۲۲ میلیون تومان در بالای نمودار هستند.
- با بررسی رضاپت از رشته و حقوق فارغ‌التحصیلان رشته‌ها می‌توانید پیش‌بینی کنید که تحصیل در این رشته برای شما چه درآمد و رضاپتی را رقم خواهد زد.
- عمده رشته‌ها در دو گروه «حقوق بالا و رضاپت بالا» و «حقوق پایین و رضاپت پایین» قرار دارند و کمترین رشته‌ها در وضعیت «حقوق پایین و رضاپت بالا» و «حقوق بالا و رضاپت پایین» قرار گرفته‌اند.

چگونه از بخش «راهنمای انتخاب رشته» در این گزارش استفاده کنیم؟

۶. بررسی صحت نتایج
بر اساس تعداد افرادی که برای این صفحه مورد بررسی قرار گرفته‌اند، ضریب اطمینان نتایج در این بخش نمایش داده شده است.

۵. گروه‌های شغلی فارغ‌التحصیلان
این نمودار نشان می‌دهد که فارغ‌التحصیلان رشته، عمدتاً در چه مشاغلی مشغول به کار هستند.

۴. روند آخرین رتبه
در این بخش روند آخرین رتبه قبولی در این رشته را در سال‌های اخیر می‌بینید. این شاخص آخرین رتبه پذیرفته شده در اولین دانشگاه دولتی را نشان می‌دهد. رشد این شاخص به این معناست که در سال‌های اخیر رتبه‌های بالاتری پذیرفته شده‌اند و قبولی در این رشته آسان‌تر شده است (و بالعکس).

۳. حقوق
حقوق فارغ‌التحصیلان رشته: حقوق فارغ‌التحصیلان کارشناسی در سه سال اول پس از فارغ‌التحصیلی و سال‌های پس از فارغ‌التحصیلی و میانگین حقوق درخواستی افراد در مقاطع مختلف را در این بخش مشاهده کنید.

چگونه از بخش «راهنمای انتخاب رشته» در این گزارش استفاده کنیم؟

۶. بررسی صحت نتایج

بر اساس تعداد افرادی که برای این صفحه مورد بررسی قرار گرفته‌اند، ضریب اطمینان نتایج در این بخش نمایش داده شده است.

۵. اشتغال مرتبط

این نمودار نشان می‌دهد که چند درصد از فارغ‌التحصیلان این رشته، در هر دانشگاه، به مشاغل مرتبط با رشته‌شان مشغول هستند.

*رتبه‌های این گزارش تنها یک راهنمای تقریبی بر اساس کنکور سال گذشته هستند و همه عوامل مؤثر مانند محل زندگی و جنسیت را در بر نمی‌گیرند. برای مشاهده رتبه قبولی دقیق با در نظر گرفتن شرایط فردی، توصیه می‌شود از نرم‌افزارهای معترض انتخاب رشته، مانند نرم‌افزار انتخاب رشته گزینه دو (نوراتو) استفاده کنید.

۴. بازه آخرین رتبه قبولی
بازه قبولی آخرین رتبه در هر دانشگاه، به تفکیک منطقه در این بخش قابل مشاهده است.

۳. حقوق دریافتی

این بخش حقوق دریافتی فارغ‌التحصیلان کارشناسی رشته را، تا سه سال پس از فارغ‌التحصیلی، در هر دانشگاه نشان می‌دهد.

۱. عنوان رشته:

در این صفحه اطلاعات این رشته ارائه شده است.

۲. دانشگاه‌ها

دانشگاه‌های برتری که این رشته را ارائه می‌دهند در این بخش لیست شده‌اند.

نام دانشگاه	حقوق فارغ‌التحصیلان کارشناسی
۱.دانشگاه صنعتی شریف	۴۳.۵
۲.دانشگاه تهران	۳۳.۱
۳.دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک)	۴۱.۹
۴.دانشگاه علم و صنعت ایران	۳۷.۸
۵.دانشگاه شهید بهشتی تهران	۳۵.۱
۶.دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۴۰.۱
۷.دانشگاه فردوسی مشهد	۲۹.۴
۸.دانشگاه الزهرا (س) تهران	۲۶.۴